

EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

ČETVRTO ODJELJENJE

PREDMET ČOSIĆ I DRUGI protiv BOSNE I HERCEGOVINE

*(Aplikacije br. 31864/06, 16570/07, 17780/10, 17824/10, 31717/10,
47332/10 I 17291/11)*

PRESUDA

STRASBOURG

22. januar 2013. godine

Ova presuda je konačna, ali može biti predmet redakcijskih izmjena

U slučaju Čosić i drugi protiv Bosne i Hercegovine,

Evropski sud za ljudska prava (Četvrto odjeljenje), zasjedajući u komitetu u sastavu:

Päivi Hirvelä, *Predsjednik,*

Ledi Bianku,

Paul Mahoney, *sudije,*

i Fatoş Aracı, *zamjenik registrar Odjela,*

Nakon zasjedanja zatvorenog za javnost 18. decembra 2012. godine, donijelo je i usvojilo sljedeću presudu:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je podnošenjem sedam aplikacija (br. 31864/06, 16570/07, 17780/10, 17824/10, 31717/10, 47332/10 i 17291/11) Sudu protiv Bosne i Hercegovine koje je, u skladu s članom 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljem tekstu Konvencija) podnijelo 23 državljana Bosne i Hercegovine, g. Blagoje Čosić, g. Dado Čosić, gđa Sanja Alaša, gđa Borka Vođević, g. Slavoljub Đorđević, g. Goran Paripović, gđa Gordana Paripović, gđa Anđa Paripović, gđa Mara Paripović, g. Zoran Paripović, gđa Jela Vočkić, g. Ilija Vočkić, gđa Stevanija Simić, g. Dušan Simić, gđa Mirjana Simić, gđa Dragana Simić, gđa Slađana Migerl, gđa Mara Lazić, gđa Branka Lazić-Marković, g. Milić Lazić, gđa Mara Đilas, g. Zoran Đilas i g. Željko Đilas, (u daljem tekstu aplikanti), u periodu od 19. jula 2006. godine i 21. januara 2011. godine.

2. Gđu Borku Vođević i g. Slavoljuba Đorđević je zastupao g. Goran Marić, advokat iz Banja Luke. Paripoviće, Vočkiće, Simiće, gđu Slađanu Migerl, Laziće i gđu Branku Lazić-Marković je zastupao g. Đorđe Marić, advokat iz Banja Luke. Đilase su zastupali gđa Radmila Plavšić i g. Ranko Vulić, advokati iz Banja Luke. Vladu Bosne i Hercegovine (u dalje tekstu Vlada) je zastupala njena zastupnica, gđa M. Mijić.

3. Kao i u predmetima *Čolić i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, br. 1218/07 i *drugi*, od 10. novembra 2009. godine i *Runić i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, br. 28735/06 *et al.*, od 15. novembra 2011. godine, i u ovom predmetu radi se o neizvršenju pravosnažnih i izvršnih presuda domaćih sudova kojima je aplikantima dodijeljena naknada ratne štete.

4. Dana 30. avgusta 2010. godine, predsjedavajući Četvrtog odjela odlučio je obavijestiti Vladu o aplikacijama (br. 31864/06, 16570/07 and 47332/10) i 4. jula o aplikacijama (br. 17780/10, 17824/10, 31717/10 and

17291/11) Također je odlučeno da se meritum i dopuštenost aplikacija razmatraju istovremeno (član 29. stav 1.).

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

5. Aplikanti su državljani Bosne i Hercegovine.

6. Na osnovu sedam presuda različitih prvostepenih sudova, redom od 18. maja 2000. godine, 29. februara 2000. godine, 17. decembra 1999. godine, 24. marta 2000. godine, 5. aprila 2001. godine, 25. aprila 2000. godine i 14. novembra 2001. godine, koja su postale pravosnažne redom 15. juna 2000. godine, 13. oktobra 2000, 16. jula 2002, 26. jula 2001, godine, 25. Maja 2001, 13. Jula 2001 i 9. septembra 2004. godine, Republici Srpskoj (entitetu Bosne i Hercegovine) je naloženo da plati, u roku od 15 dana, na ime ratne štete sa zateznim kamatama po zakonskoj stopi, sljedeće iznose u konvertibilnim markama (KM)¹:

(i) 15.000 KM na ime nematerijalne štete i 1.776 KM na ime materijalne štete Čosićima i gđi Sanji Alaša;

(ii) 16.000 KM na ime nematerijalne štete i 2.000 KM na ime materijalne štete gđi Borki Vođević i g. Slavoljubu Đorđeviću;

(iii) 35.000 KM na ime nematerijalne štete, 2.000 KM na ime materijalne štete i 1.860 KM na ime troškova postupka Paripovićima;

(iv) 10.000 KM na ime nematerijalne štete, 1.500 KM na ime materijalne štete i 403 KM na ime troškova postupka Vočkićima;

(v) 25.000 KM na ime nematerijalne štete, 1.500 KM na ime materijalne štete i 3.360 KM na ime troškova postupka Simićima i gđi Slađani Migerl;

(vi) 14.000 KM na ime nematerijalne štete, 1.500 KM na ime materijalne štete i 1.400 KM na ime troškova postupka Lazićima i gđi Branki Lazić-Marković; i

(vii) 26.000 KM na ime nematerijalne štete, 2.000 KM na ime materijalne štete i 2.000 KM na ime troškova postupka Đilasima.

7. Prvostepeni sud u Banja Luci je izdao rješenje o izvršenju, redom 20. decembra 2001. godine, 8. novembra 2000. godine, 23. aprila 2003. godine, 16. novembra 2001. godine, 24. avgusta 2001. godine, 2. novembra 2001. godine i 21. decembra 2006. godine.

1. Konvertibilna marka ima isti fiksni tečaj u odnosu na euro kao i njemačka marka: 1 euro = 1,95583 KM.

8. Aplikanti su se žalili zbog neizvršenja presuda Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Ustavni sud). Dana 20. decembra 2005. godine, Ustavni sud je utvrdio povredu člana 6. Konvencije i člana 1. Protokola br.1 u slučajevima Čosića, gđe Sanje Alaša, gđe Borke Vođević, g. Slavoljub Đorđević, Paripovića, Vočkića, Simića, gđe Slađane Migerl, Lazića i gđe Branke Lazić-Marković. Aplikanti nisu potraživali nadoknade, ali čak i da jesu, njihovi zahtjevi bi najvjerojatnije bili odbijeni (vidjeti, na primjer odluke Ustavnog suda AP 774/04 od 20. decembra 2005. godine, tačka 438; AP 557/05 od 12. aprila 2006. godine, tačka 195; AP 1211/06 od 13. decembra 2007. godine tačka 79; AP 244/08 od 8. decembra 2010. godine, tačka 37). Dana 15. aprila 2009. godine Ustavni sud je odbacio slučaj Đilasa zbog promjene okolnosti nastalih nakon amandmana na Zakon o unutrašnjem dugu iz 2004. godine.

9. Nakon intenzivne informativne kampanje u kojoj su objašnjene raspoložive mogućnosti za izmirenje javnog duga Republike Srpske (uključujući dug koji proizilazi iz domaćih presuda) u periodu između 26. aprila 2007. godine i 13. maja 2011. godine neki od aplikanta su obavijestili vlasti da se oni slažu da im se plate samo troškovi pravnih postupaka u gotovom novcu, a glavni dug i zatezne kamate u obveznicama. Vlada je zatim izdala obveznice sa sljedećim datumima:

- (i) dana 15. decembra 2008. godine za g. Blagoja Čosića (aplikacija podnesena 19. jula 2006. godine); g. Gorana Paripovića, gđu Gordanu Paripović, gđu Maru Paripović, g. Zorana Paripovića (aplikacija podnesena 19. februara 2010. godine); gđu Jelu Vočkić (aplikacija podnesena 19. februara 2010. godine); gđu Stevaniju Simić, gđu Mirjanu Simić, gđu Draganu Simić, gđu Slađana Migerl (aplikacija podnesena 8. marta 2010. godine); te g. Milića Lazića (aplikacija podnesena 13. februara 2009. godine);
- (ii) dana 15. juna 2010. godine za g. Slavoljuba Đorđevića (aplikacija podnesena 10. marta 2007. godine); te
- (iii) dana 9. juna 2011. godine za gđu Maru Đilas (aplikacija podnesena 21. januara 2011. godine).

10. G. Slavoljub Đorđević i gđa Mara Đilas su već prodali svoje obveznice na berzi.

11. Obveznice nisu izdate za g. Dadu Čosića, gđu Sanju Alaša, gđu Borku Vođević, gđu Branku Lazić-Marković, g. Zorana Đilasa i g. Željka Đilasa.

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

12. Relevantno domaće pravo i praksa navedeni su u predmetima *Čolić i drugi* (gore citirano, tačke od 10 do 12) i *Runić i drugi* (gore citirano tačka 11).

13. Dana 13. januara 2012. godine, Zakon o unutrašnjem dugu iz 2004. godine¹ je stupio na snagu, ukidajući time Zakon o unutrašnjem dugu iz 2004². Što se tiče plaćanja ratne štete, on predviđa isto rješenje kao stari Zakon, sa promjenama dospeljeća obveznica, koje je sada 13, umjesto 14 godina. Međutim, novi zakon je irelevantan za predmetni slučaj: u pogledu onih aplikanata kojima su izdate vladine obveznice, odredbe koje se primjenjuju su one iz Zakona o unutrašnjem dugu iz 2004. godine, koji je bio na snazi u vremenu kada su obveznice bile izdate; a drugi aplikatni nisu prihvatili izdavanje obveznica u zamjenu za gotov novac kao sredstvo izvršenja, stoga je novi Zakon također irelevantan.

PRAVO

14. Aplikanti su se žalili na neizvršenje presuda kako je gore navedeno u tački 6. Slučaj je ispitan od strane Suda prema članu 6. Konvencije i članu 1. Protokola br. 1.

Član 6. u relevantnom dijelu predviđa:

“Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza..., svako ima pravo na pravedno suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom.”

Član 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju glasi:

“Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

I. SPAJANJE APLIKACIJA

15. Uzimajući u obzir zajedničku činjeničnu i pravnu pozadinu, Sud odlučuje da ove četiri aplikacije trebaju biti spojene prema pravilu 42 tačka 1. Pravila Suda.

II. NAVODNA POVREDA ČLANA 6. KONVENCIJE I ČLANA 1. PROTOKOLA BR. 1 UZ KONVENCIJU

1. *Zakon o unutrašnjem dugu Republike Srpske*, Službene Novine Republike Srpske br. 1/12

2. *Zakon o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjeg duga Republike Srpske*, Službene Novine Republike Srpske brojevi: 63/04, 47/06, 68/07, 17/08, 64/08 i 34/09.

A. Dopuštenost

1. U pogledu gđe Anđe Paripović i g. Ilije Vočkića

16. U svojim izjašnjenjima od 9. decembra 2010. godine, Vlada je obavijestila Sud da je gđa Anđa Paripović (aplikacija br. 17780/10) umrla 28. januara 2001. godine, a da je g. Ilija Vočkić (aplikacija br. 17824/10) umro u februaru 2007. godine. Informacija je bila poslana zastupniku aplikanata, koji ovu nije osporio. Sud primjećuje da je smrt aplikanata nastupila prije nego što su aplikacije u njihovo ime bile dostavljene Sudu. Sud ponavlja da umrla osoba ne može podnijeti aplikaciju, pa čak ni preko svog zastupnika (vidjeti *Kaya i Polat protiv Turske* (dec.), brojevi: 2794/05 i 40345/05, 21. oktobra 2008. godine.) U ovim okolnostima, Sud zaključuje da aplikacije brojeva: 17780/10 i 17824/10, u onom dijelu kako su bile dostavljene Sudu u ime gđe Anđe Paripović i g. Ilije Vočkića su nekompatibilne *ratione personae* sa odredbama Konvencije i njenih Protokola i moraju se odbaciti u skladu s članom 35. tačkama 3 i 4 Konvencije.

2. U pogledu g. Dušana Simić i gđe Mare Lazić

17. U svojim izjašnjenjima od 9. decembra 2010. godine i 12. decembra 2011. godine, Vlada je informisala Sud da su g. Dušan Simić (aplikacija br. 3171/10) i gđa Mara Lazić (aplikacija br. 47332/10) umrli neodređenog datuma. Ova je informacija bila poslana zastupniku aplikanata 16. februara 2011. godine i 30. januara 2012. godine. On nije osporio tu činjenicu, niti je dostavio podatak o tačnim datumima njihove smrti. Povrh toga, Sud nije primio nikakve izjave od potencijalnih nasljednika aplikanata ili bliže rodbine koji izražavaju želju da nastave sa njihovim slučajevima. Pod takvim okolnostima, Sud zaključuje da ne postoje više razlozi za dalje razmatranje aplikacija brojeva 3171/10 i 47332/10 u dijelu u kojem su ih podnijeli g. Dušan Simić i gđa Mara Lazić u smislu 37 stav 1. tačka c) Konvencije. Nadalje, Sud ne nalazi razloge opšte prirode, kako to definiše član 37. stav 1. *in fine*, što bi zahtijevalo ispitivanje ovog dijela aplikacije br. 4707/08 na osnovu tog člana (uporedi predmet *Karner protiv Austrije*, br. 40016/98, tačke 20-28, ECHR 2003-IX). Stoga je odlučio izbrisati aplikacije brojeva 3171/10 i 47332/10 sa svog spiska predmeta u dijelu u kojem su one podnesene od strane g. Dušan Simić i gđa Mara Lazić (vidi *Erol Direkçi i Ergül Direkçi protiv Turske* (odluke), br. 47826/99, 31. od marta 2005. godine).

3. U pogledu gđe Stevanije Simić, gđe Mirjane Simić, gđe Dragane Simić, gđe Slađane Migerl; gđe Jele Vočkić; i g. Goran Paripovića, gđe Gordane Paripović, gđe Mare Paripović i g. Zorana Paripovića

18. Vlada tvrdi da su predmetne aplikacije bile dostavljene van okvira roka od šest mjeseci. Alternativno, Vlada je navela da u pogledu potpunog izvršenja domaćih presuda koje se razmatraju u ovom slučaju, aplikatni ne mogu više tvrditi da su žrtve smislu člana 34. Konvencije.

19. Aplikatni se s time nisu složili.

20. Sud ponavlja da je svrha pravila od šest mjeseci promicati pravnu sigurnost na način da se osigura da se predmeti u kojima se otvaraju pitanja na temelju Konvencije rješavaju u razumnom roku. Također, ovo pravilo treba da zaštiti vlasti i druge osobe u pitanju od bilo kakve neizvjesnosti za dulje vremensko razdoblje. Ovo pravilo također ostavlja mogućem podnositelju aplikacije vrijeme kako bi razmislio da li treba podnijeti aplikaciju, te ukoliko će podnijeti aplikaciju, da odluči koje će pritužbe i argumente iznijeti (vidjeti, primjer *Worm protiv Austrije*, 29. avgust 1997. godine, tačke 32-33, *Izveštaji o presudama i odlukama 1997-V*). Tamo gdje navodno kršenje predstavlja kontinuiranu situaciju protiv koje ne postoji nikakav domaći pravni lijek, kao što je u ovom slučaju neizvršenje pravosnažnih i izvršivih presuda domaćih sudova, period od šest mjeseci počinje teći od kraja kontinuirane situacije (vidjeti *Arežina protiv Bosne i Hercegovine* (dec.), br. 66816/09 *et al.*, 3. jula 2012. godine).

Nadalje, u predmetu *Runić i drugi* (gore citirano, tačka 15, u kojem su aplikatni, kao i u sadašnjem slučaju, prihvatili vladine obveznice u zamjenu za gotov novac kao sredstva izvršenja) Sud je smatrao da su presude domaćih sudova koje nalažu isplatu ratne štete u potpunosti izvršene po izdavanju vladinih obveznica. Zbog toga, uzimajući u obzir datume podnošenja aplikacija brojeva: 17780/10, 17824/10 i 31717/10 i datume izvršenja domaćih presuda (gore navedenim), jasno je da su one podnesene van roka od šest mjeseci.

U svijetlu gore navednog, Sud smatra da gđa Stevanija Simić, gđa Mirjana Simić, gđa Dragana Simić, gđa Slađana Migerl (aplikacija br. 31717/10); gđa Jela Vočkić (aplikacije br. 17824/10); te g. Goran Paripović, gđa Gordana Paripović, gđa Mara Paripović i g. Zoran Paripović (aplikacija br. 17780/10) nisu ispoštovali pravilo šestomjesečnog roka. Aplikacije brojeva 17780/10, 17824/10 i 31717/10, u onom dijelu kako su podnesene od ovih aplikanata se s toga moraju odbaciti u skladu s članom 35. tačke 1 i 4 Konvencije.

4. U pogledu g. Blagoja Čosića, g. Slavoljuba Đorđevića, g. Milića Lazića i gđe Mare Đilas

21. Vlada se izjasnila da ovi aplikatni ne mogu više tvrditi da su žrtve u smislu značenja člana 34. Konvencije, nakon što su domaće presude u pitanju izvršene djelimično u gotovom novcu (troškovi postupka) i djelimično u vladinim obveznicama (glavni dug i pripadajuća zatezna kamata). Aplikanti se s tim nisu složili.

22. Sud podsjeća da je u svojoj vodećoj presudi o ovom pitanju (*Čolić i drugi*, gore citirano), utvrdio postojanje povrede člana 6. i 1. Protokola br. 1 bez obzira na činjenicu da su vladine obveznice bile ponuđene ovim aplikantima u zamjenu za gotovinu kao način izvršenja. Tužena država je izvršila presude koje su bile razmatrane u tom slučaju u gotovom novcu i preuzela na sebe da na isti način izvrši veći broj sličnih presuda (vidjeti *Momić i drugi protiv Bosne i Hercegovine* (dec.), br. 28730/06, 17. maj 2011. godine). Međutim, treba naglasiti da niko od aplikanata u ovim slučajevima, za razliku od aplikanata u ovom predmetu, nije prihvatio vladine obveznice. Predmetni slučaj se zbog toga mora razlikovati od jurisprudencije u predmetu *Čolić i drugi*. Nadalje, uzimajući u obzir da su neki od aplikanata u ovom predmetu već prodali svoje obveznice na berzi (tačka 10. gore) i da su im dodjeljeni troškovi postupka već isplaćeni, Sud smatra da su sporne presude domaćih sudova već izvršene.

23. Kad govorimo o tome, Sud je uvijek smatrao da neka odluka ili mjera donesena u korist nekog aplikanta u principu nije dovoljna da takvom aplikantu oduzme status žrtve, osim u slučajevima kada domaće vlasti priznaju navodnu povredu i dosude adekvatnu i dovoljnu naknadu (vidi *Scordino protiv Italije* (br.1) [GC], br. 36813/97, tačke 180. i 193, ECHR 2006-V). Jedan od elemenata takve naknade je iznos koji su domaći organi dosudili (vidi *Kudić protiv Bosne i Hercegovine*, br. 28971/05, tačka 17. od 9. decembra 2008). Iako je tačno da su domaći organi odmah priznali povredu navedenu u predmetnom slučaju, aplikanti nisu mogli dobiti nikakvu naknadu na ime kašnjenja u izvršenju presuda (vidi tačku 8. gore u tekstu). Prema tome, oni i dalje mogu tvrditi da su žrtve u smislu člana 34. Konvencije u odnosu na period u kojem su presude ostale neizvršene (vidi *Dubenko protiv Ukrajine*, br. 74221/01, tačka 36. od 11. januara 2005). Sud, stoga, odbacuje prigovor Vlade.

Sud nadalje konstatuje da aplikacije nisu ni očito neosnovane u smislu člana 35. stav 3. tačka a) Konvencije, niti su nedopuštene po bilo kom drugom osnovu. Stoga ih proglašava dopuštenim.

5. *U pogledu g. Dade Ćosića, gđe Sanje Alaša, gđe Borke Vođević, gđe Branke Lazić-Marković, g. Zorana Đilasa i g. Željka Đilasa*

24. Sud konstatuje da aplikacije nisu očito neosnovane u smislu člana 35. stav 3. tačka Konvencije, niti su nedopuštene po bilo kom drugom osnovu. Stoga moraju biti proglašene dopuštenim.

B. Meritum

1. *U pogledu g. Blagoja Ćosića, g. Slavoljuba Đorđevića, g. Milića Lazić i gđe Mare Đilas*

25. Sud konstatuje da je ovaj predmet u odnosu na ove aplikante, identičan predmetu *Runić i drugi* (gore citirano) u kojem je utvrdio postojanje povrede člana 6. Konvencije i člana 1. Protokola 1 uz Konvenciju. S obzirom na dužinu perioda neizvršenja presuda u ovom predmetu (skoro više od šest do osam godina od dana kad je Bosna i Hercegovina ratifikovala Konvenciju), nakon što je razmotrio sve okolnosti, Sud ne nalazi nijedan razlog zašto bi odstupio od svoje ranije prakse.

Prema tome, došlo je do povrede člana 6. Konvencije i člana 1. Protokola br. 1 Konvencije u odnosu na g. Blagoja Ćosića, g. Slavoljuba Đorđevića, g. Milića Lazića i gđe Mare Đilas.

2. *U pogledu g. Dade Ćosića, gđe Sanje Alaša, gđe Borke Vođević, gđe Branke Lazić-Marković, g. Zorana Đilasa i g. Željka Đilasa*

26. Sud konstatuje da je ovaj predmet u odnosu na ove aplikante identičan predmetu *Čolić i drugi* (gore citirano) u kojem je utvrdio postojanje povrede člana 6. Konvencije i člana 1. Protokola 1 uz Konvenciju zbog neizvršavanja pravosnažnih i izvršnih presuda domaćih sudova kojima su aplikantima dosuđene naknade ratne štete.

Sud ne nalazi nijedan razlog zašto bi odstupao od te prakse. Budući da pravosnažne presude donesene u korist aplikanata još uvijek nisu izvršene, a situacija traje duže od deset godina i osam godina (od dana kada je tužena država ratificirala Konvenciju), Sud zaključuje, iz istih razloga koji su navedeni u predmetu *Čolić i drugi* (gore citirano, tačka 15), da je došlo do povrede člana 6. Konvencije i člana 1. Protokola 1 uz Konvenciju.

III. PRIMJENA ČLANA 41. KONVENCIJE

27. Član 41. Konvencije glasi:

“Kada Sud utvrdi povredu Konvencije ili Protokola uz nju, a unutrašnje pravo visoke strane ugovornice u pitanju omogućava samo dijelomičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, dosuditi pravičnu naknadu oštećenoj strani.”

A. Šteta

28. Na ime materijalne štete g. Dado Čosić, gđa Sanja Alaša, gđa Borka Vođević, gđa Branka Lazić-Marković, g. Zoran Đilas i g. Željko Đilas su tražili isplatu preostalog duga po presudi. Sud ponavlja da je najprimjereniji oblik nadoknade u slučajevima neizvršenja upravo da se obezbijedi izvršenje domaćih presuda u potpunosti (vidjeti *Jeličić protiv Bosne i Hercegovine*, br. 41183/02, tačka 53, ECHR 2006-XII, i *Pejaković i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, brojevi: 337/04 *et al.*, tačka 31, 18. decembra 2007. godine). Ovaj se princip jednako primjenjuje na predmetni slučaj.

29. Čosići su tražili 20.000 eura na ime nematerijalne štete i Đilasi su tražili 5.000 eura na ime nematerijalne štete. Vlada smatra da su traženi iznosi previsoki i neopravdani. Sud smatra da su aplikatni pretrpjeli određeni nematerijalni gubitak koji proizilazi iz povreda Konvencije koje su utvrđene u ovom slučaju. Vršeći pravičnu procjenu, kako zahtijeva član 41. Konvencije i uzevši u obzir iznose dodjeljene u slučaju *Čolic i drugi* (kako je gore citirano, tačka 21), Sud dodjeljuje 1.500 eura po aplikaciji Čosićima (aplikacija br. 31864/06) i Đilasima (aplikacija br. 17291/11) na ime nematerijalne štete, plus sve takse koje se mogu zaračunati na navedne iznose.

B. Troškovi i izdaci

30. Đilasi su također tražili 7.020 KM (približno 3.500) eura za troškove i izdatke koji su nastali pred domaćim sudovima i pred Sudom. Vlada smatra da je iznos koje se potražuje prevelik.

31. Prema praksi Suda, aplikanti imaju pravo na nadoknadu troškova i izdataka samo ako se pokaže da su isti doista nastali, da su bili neophodni i da su u razumnim iznosima (vidjeti, na primjer, *Iatridis protiv Grčke* (pravično zadovoljenje) [GC], br. 31107/96, tačka 54, ECHR 2000-XI). Sud konstatuje da je zastupnik aplikantata podnio prvobitnu aplikaciju, te da je na zahtjev Suda, podnio pismeno izjašnjenje na jednom od službenih jezika Bosne i Hercegovine. Uzimajući u obzir tarifu koja je određena od lokalnih advokatskih komora, koje Sud smatra razumnim za okolnosti ovog slučaja, aplikant ima pravo na približno 1.700 eura. Pored toga, Sud dodjeljuje iznos od 100 eura za sekretarske i ostale izdatke. Stoga, Sud dodjeljuje Đilasima ukupno 1.800 eura, plus svi porezi koji se mogu zaračunati na navedeni iznos.

C. Zatezna kamata

32. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata treba bazirati na najnižoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke, koja treba biti uvećana za 3%.

IZ OVIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Odlučuje* da spoji aplikacije;
2. *Odlučuje* da briše aplikacije brojeva: 3171/10 i 47332/10 sa svoje liste slučajeva u odnosu na g. Dušana Simića i gđu Mare Lazić;
3. *Proglašava* aplikacije brojeva: 17780/10, 17824/10 i 31717/10 nedopuštenim;
4. *Proglašava* aplikaciju br. 47332/10 u pogledu gđe Branke Lazić-Marković i g. Milića Lazić, te ostale tri aplikacije dopuštenim;
5. *Presuđuje* da je došlo do kršenja člana 6. Konvencije i člana 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju zbog zakašnjelog izvršenja pravosnažnih domaćih presuda u pogledu g. Blagoja Čosića, g. Slavoljuba Đorđevića, g. Milića Lazića i gđe Mare Đilas;
6. *Presuđuje* da je došlo do kršenja člana 6. Konvencije i člana 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju zbog neizvršenja pravosnažnih domaćih presuda u pogledu g. Dade Čosića, gđe Sanje Alaša, gđe Borke Vođević, gđe Branke Lazić-Marković, g. Zorana Đilasa i g. Željka Đilasa;
7. *Presuđuje*
 - (a) da tužena država treba da obezbijedi u roku od tri mjeseca izvršenje domaćih presuda u pogledu g. Dade Čosića, gđe Sanje Alaša, gđe Borkea Vođević, gđe Branke Lazić-Marković, g. Zorana Đilasa i g. Željka Đilasa;
 - (b) pored toga, da plati u istom roku, sljedeće iznose, pretvorene u konvertibilne marke po stopi koja se primjenjuje na dan isplate:
 - (i) 1.500 eura (hiljaduipetsto eura) po aplikaciji za Čosiće i Đilase, plus bilo koja taksa koja se može zaračunati, na ime nematerijalne štete;
 - (ii) 1.800 eura (hiljaduiosamsto eura), plus bila koja taksa koja se može zaračunati, Đilasima na ime trošova i izdataka;
 - (c) da se po isteku navedena tri mjeseca pa do dana isplate na prednje iznose zaračunava obična kamata po stopi jednakoj najnižoj kreditnoj

stopi Europske centralne banke tokom perioda neizmirenja, uvećanoj za tri posto;

8. *Odbacuje* preostali dio zahtjeva aplikanta za pravičnu naknadu.

Sačinjeno na engleskom jeziku i objavljeno 15. januara 2013. godine u skladu sa pravilom 77. stav 2. i 3. Pravila Suda.

Fatoş Aracı
zamjenik registrara

Päivi Hirvelä
predsjednik